

Helsingborg d. 7 Feb. Helsingborgs kommunika-
tion. 1. O.-P. J. Helsingborg. Hela Månsagen voro alla
båtens å såväl söder jernbanan, så alla de
skanska bilanerna installa i följd af öfvervår-
nerliga snöbiter. Äfven i dag äro alla lag på
nämnda banor installa. Dermed har förbindel-
sen härefter och Danmark ej varit afbruten.
Den svenska posten öfverfördes i går till Helsingborg,
men fick ej tillräckligt tid tillika, emedan
äfven den nordjylländska jernbanans turer måst
installas. I dag har i varlig ordning dansk post
anlände.

Litteratur.

Darwinismen.

Om arternas uppkomst genom natu-
rligt urval eller De bäst utrustade
rasernas bestånd i kampen för til-
varn af Charles Darwin. Översättning
från femte originalupplagan af A. M.
Selling. Förra hälften. Med en plansch.
Stockholm, L. J. Hiertas förlag. 1870.

I omsorgsfull svensk översättning fram-
träder här det Darwins märkliga arbete, som
innehåller hans teori om den organiska evolu-
tionens betydelse för artbildningen, och
hvaraf hittills blott knapphändiga resuméer
funnits på svenska språket. Det oerhörda
uppsenande, som denna teori väckt i alla
länder med europeisk kultur och bland
dem icke minst i vårt eget, försäkras
detsamma om en vidsträckt spridning.
Begäret att göra bekantskap med de argu-
menten, på hvilka de djervia hypoteserna
stödja sig, är helt naturligt, då det ut-
omordentligt stora anseende, som förf-
attnuten såsom naturforskare och i synner-
het såsom observatör af formernas speci-
aliteter och af de biologiska fenomenerna
inom djur- och växtriket, måste gifva stor
vikt af hvad han från sin experimental-
ständpunkt kan anföra i detta hänseende.
Och när dertill kommer, att en betydlig
del af samtiden naturforskare och i synner-
het såsom observatör af formernas speci-
aliteter och af de biologiska fenomenerna
inom djur- och växtriket, måste gifva stor
vikt af hvad han från sin experimental-
ständpunkt kan anföra i detta hänseende.
Och när dertill kommer, att en betydlig
del af samtiden naturforskare och i synner-
het såsom observatör af formernas speci-
aliteter och af de biologiska fenomenerna
inom djur- och växtriket, måste gifva stor
vikt af hvad han från sin experimental-
ständpunkt kan anföra i detta hänseende.

Då Darwin på det animala såväl som
på det vegetativa området antager blott
två å tre former såsom ursprungliga
skapade och anser, att alla de öfriga på
vår planet existerande härstammar från
dessa, kastar han en stridsbandske icke
allena åt dem, som på grund af sin
kristliga världsskådning anse hvarje art
uppkomst hero på en särskild skapelseakt,
utan äfven åt alla andra, hvilka förestäl-
lingen om en allsmäktig, ständigt ver-
kande Försyn fört till liknande resultat.
Framhållande i förgrunden det faktum,
att han anser artbildningens orsaker ligga
i vissa från den ursprungliga typen varie-
rande organiska kroppars förmåga att
öfverflyga sina rivaler i kampen för til-
varn, skildrar man honom vanligen så-
som en afgjord materialist, och såsom så-
dan har han blifvit helsad och erkänd af
många bland den materialistiska filoso-
fien anhängare. Andra, som tillhöra denna
kategori, ha deremot i honom sett en af-
gjord motståndare och öfver hans teori
uttalat en nästan lika string dom, som
de, hvilka antaga den s. k. fortsatta ska-
pelsen.

För vår del kunna vi visserligen icke
anses Darwins teori materialistisk i dess
helhet betraktad, ehuru obestridligen ett
starkt materialistiskt element ingår i den-
samma. Den förnekar neml. icke ett
absolut transcendent Visande, som skapat
verlden, som kallat de första organiska
väsenderna till lif; den framställer icke
själ som en produkt af materien, och
den förklarar sig ur stånd att sprida lju-
set öfver lifets uppkomst och förstånds-
förmögenheternas uppkomst hos djur-
formerna. Men i stället för att medgifva
träffande af skapelseakter, som under
tidens lopp följt på de första, söker han
visa, att variationer af de skapade typer-
na småningom uppkommit, för att be-
varas och under talrika om icke otaliga
generationer vinna ökad betydelse genom
det s. k. naturliga urvalet, så att dessa
variationer blifvit varieteter, af hvilka
uppkommit arter, att af arterna blifvit
släkten och af släktena slutligen klasser.
Såsom redan är bekant för många af
våra läsare består detta naturliga urval
deruti, att en individ, tillhörande djur-
eller växtriket, fått en egenskap, som i
kampen för tillvarn ger honom fördel
framför andra individer af samma art,
d. v. s. gör det lättare för honom, än det
är för dem, att fortleva under förhållan-
den, som hota arten med undergång, vare
sig nu att dessa förhållanden bestå uti
näringsens knapphet relativt till anspråken
på densamma, i fiendtliga anfall, i klima-
tets ogynnsamhet eller i andra omständig-
heter, som innebära faror för den ani-
malia eller vegetativa existensen. Samma
lag, som varit gällande för honom, gäller
för hans åttlingar, hvilka ärt den egen-
skap, hvarigenom han varierat från sina
föräldrar. De af dem, som erhållit den i
högre grad, tillgodogöra sig de deraf be-
röande fördelarna på sina närmaste anför-
vanders bekostnad; nya egenskaper till-
komma småningom och af variationen blir
varietet, af varieteten art o. s. v. i följd
af ärligheten plus det naturliga urvalet,
medan de beslägtade individer, som äro
mindre väl rustade för det „bellum om-
nium inter omnes“, som enligt Darwins
åsigter råder i djur- och växtverlden, i
många fall duka under och försvinna.
Såsom understödjande det naturliga ur-
valet och ärligheten i variationernas
fixering och utveckling under långa tid-
rymder anför förf. det sexuela urvalet,
hvarmed han förstår hennens på styrka
eller skönhet eller sångförmåga beroende
utseende att till förfång för mindre lyckligt
utrustade rivaler vinna den maka, som
han utsetit. Att sig, kroseringen mellan
nåra beslägtade varieteter, verkan af ett
organs bruk eller af bristen på dess an-
vändande samt de omständigheter af ytt-
ret, stundom af rent tillfälligt natur, som
vi ha framhållit i det föregående. Då
det alltid finnes anhängare af en teori,
som gå längre än densammas upphofs-
man, må man ej undra öfver att det gif-
vas darwinister, som förklara, att hela
djurriket härstammar från en mussla —
ja ytterst från en enda cell, på samma
gång som de låtit människan och gorilla
gå gemensam stamfader, och således på-
stå, att människans härstammar från den-
na mussla eller denna cell. Hvad men-
skans så mycket omtalade kusnige med
gorilla angår, så har Darwin visserligen

aldrig framhållit det i någon skrift, men
nekas kan ej att en är en naturlig —
en nödvändig konsekvens af hans teori,
om alla dennes anhängare borde kunna
se in i ögat.

Darwin har upptagit till vederläggning
åtskilliga af de mot hans teori riktade
anmärkningarna. Så säger han med af-
seende på invändningen, att den exis-
terande bristen på öfvergångsvarieteter tycks
göra den osannolik, att detta beror derpå,
att det naturliga urvalet verkar ytterst
långsamt och på en viss tid blott på ett
ringa antal former, att det innefattar ett
oupplösligt fortsatt utrotande af de il-
dre formerna och öfvergångsformerna, och
att när en mellanvarietet uppkommit på
ett område liggande mellan tvänne distrik-
ter med hvar sin herrskande varietet, det
blir denna mellanvarietets slutliga öde att
utrotas af varieteterna, emedan den, af i
arbetet anförda orsaker, är den under-
lägsen till individantalet. Det faktum, att
ingen af Egyptens kända vext- eller djur-
arter, att döma af graffynen och de ännu
existerande afbildningar, som äro öfver
tretusen år gamla, under denna tidrymd
förändrats det ringaste, kan så mycket
mindre rubba Darwins åsigter, som dessa
hålla stånd äfven mot den omständigheten
att de pretrificerade exemplar af ännu
existerande djurformer, som äro rester af
den gamla, hvilken förefanns vid istens
början, visa, att dessa former icke
sedan denna undergått någon förändring,
och det oaktadt de varit utsatta för be-
tydliga vextingar i klimatet och måst vandra
öfver stora jordsträckor, såsom Dar-
win sjelf medgifver. Han anser „detta från
istiden lånade faktum“ ej kunna bli våd-
ligt för hans teori, allidenstund han ej tror
på en hos organismerna medfödd lag om
nödvändig utveckling, utan blott antager,
att inom en art afvikelser tillfälligtvis upp-
stå, och att de bevaras, om de äro fördel-
aktiga. Då man emellertid erinrar sig,
att, enligt honom, det ofantligt stora an-
talet arter härstammar i både djur- och
växtriket från två e'ler tre urformer, så
måste sådana afvikelser ha under tidens
lopp inträffat ej så sällan, hur långt till-
baka än förf. vill förlägga uppkomsten af
det vegetativa och det animala lifvet på
vår jord. Att Darwin måste antaga ett
ännu mycket större afstånd mellan tid-
punkten för denna uppkomst och det när-
varande än någon geolog kunnat från sin
ständpunkt, är naturligt, synnerligen som
han endast genom att framställa utbild-
ningsprocessen såsom ytterst långsam kun-
nat försäkra sin teori ett eken af sanno-
likhet. Att icke fossila öfvergångsformer
kunna framdragas såsom stöd för denna
teori anser han bero derpå, att jordskor-
pan ej är tillräckligt undersökt, och han
tycks således vänta, att paleontologien,
som hittills blott vällat honom svårighe-
ter, en gång skall komma honom till
hjelp.

Mot dem, som betvivlat arternas för-
måga att under nya lefnadsvillkor i betyd-
ligare mån förändra sina vana eller an-
taga nya, har han gifvit en om icke öf-
vertydlig fantasi vittnande skildring af ekor-
rens öfvergång till flädermus, erinrat om
att högländsgäsen, som sällan eller aldrig
begifver sig ut i vattnet, har sin slud mellan
fårna, att det finnes hackpettar, som
leva på marken, trastar, som dyka, och
stormfåglar, som ha lommaras lefnads-
vanor m. m. Tanken att ögat, sådant som
det förekommer hos de djur, hvilka med
afseende på denna organ äro bäst lottade,
skulle kunna vara bildad genom naturligt
urval, är så djurf. att föreställningen om
ett sådant förhållande gjort sjelfve Dar-
win vacklande, såsom han sjelf medgifver,
och dock påstår han nu, att det är „ingen
logisk omöjlighet“, och han söker visa,
huru det naturliga urvalets ifrågavarande
inverkan skulle kunna ha försiggått. En
annan svårighet, som hans på speciella
iakttagelser stödda bevisning söker att
bifva, är den, som de könlösa insekternas
existens ställer i vägen för hans teori.
Hvad instinkterna angår, så anställer han
en jämförelse mellan dem och vorna
och framställer dem såsom färdigheter,
de der framkallats af de yttre förhållan-
denas makt, öfverflyttats på den ena
generationen efter den andra genom ärlig-
heten, under det att de stegrats genom
det naturliga urvalet till den bundrads-
värda höjd, de nu inneha.

Men vi vilja ej inlåta oss på något re-
ferat af Darwins argumentation, utan hän-
visa den derför intresserade till sjelfva ar-
betet. För egen del nödgas vi erkänna,
med all aktning för denne forskares och
med honom i det ifrågavarande ämnet
liktänkandes vetenskapliga auktoritet, att
hans teori förekommer oss vida orimliga,
då vi här se den framställd af honom
sjelf, än då vi blott betrakta dess af alla
andra framhållna resultat. Af alla hans
i detta arbete förekommande anmärknin-
gar tyckes oss ingen innebära en mera slående
sanning än den, att hans bevis kunna tjena
lika väl till stöd för den teori, som står
i uppenbar strid mot hans egen, som för
denna senare. Få äro i sanning de af
honom anförda argumenterna för det natu-
rliga urvalets betydelse, som ej gifva
styrka åt den teologiska upfatningen,
och de, som uppträda mot Darwin med
vetenskaplig motbevisning, ha på ett öf-
vertygande sätt framhållit detta med af-
seende på arternas former och färger.

Äfven i andra hänseenden ger denna
teori anledning till vigtiga erinringar. Med
rätta säger Lertigen af Argyle i ett af
honom utgivet, om sin observationsförmå-
ga och stor skarpöinighet vittnande ar-
bete, att Darwin ej visat orsaken till den
variation, som uppkommer hos en orga-
nisk kropp och som skall utgöra den
grund, hvar artbildningen utgår, utan
blott framhållit dess ärlighet och utveck-
ling medelst det naturliga urvalet. Sjelf
erkänner Darwin, att hans okunnighet om
variationens lagar är djup, och kan blott
uppgifva, att förändrade lefnadsförhållan-
den, som i allmänhet inleda i en „osta-
dig (?) föränderlighet“, stundom hafva mera
direkta och bestämda verkningar. Hade
han i stället såsom variationens orsak be-
tecknat ett allsmäktigt Visandes inflytan-
de — något, som han från sin blott ex-
perimental ståndpunkt icke kunde göra —
skulle hans lära vinna insteg hos mången,
som för närvarande rygger tillbaka för
den, och detta blefve i ännu vidsträcktare
män förhållande, om han medgifvade, att
dessa Visande inverkar på variationernas

utvecklingsprocess. Den franske skriftstäl-
laren Janet säger, att ej de af Darwin så-
som faktorer antagna yttre omständighe-
terna, utan blott ändamålsenlighetens prin-
cip, kan förklara de egendomligheter, som
karaktärisera hvarje särskild art, att det
naturliga urval, som är underkastadt den
blotta mekanismens lagar och är helt och
hållet beroende af tillfälligheter, icke skil-
jer sig från Epikuros slump, men att ett
naturligt urval, beherrsadt af en förstå-
ende vilja och ledd mot ett bestämt
mål, genom afsligliga lagar väl synes ho-
nom kunna antagas vara det medel, som
valts för fullkommande af lifvet i världen.
Till erkännande af att det naturliga ur-
valet befinner sig i ett sådant beroende af
Skaparen, skall Darwin sannolikt aldrig
bejvna sig. På andra håll har man
emellertid trots sig finna i hans framhåll-
ande af vissa organers motsvarighet, ett
slags erkännande af en högre lag. Äfven
har det anmärkt, att han, trots alla för-
sök i den vägen, ej sprider något ljus öf-
ver utvecklingen af de förändringar hos
arterna, som ej kunna vara af någon be-
tydelse i kampen för tillvarn.

Väl må man erkänna, att Darwin i
föreläsat sig uti sin teori, att han, när de
gäller dess intresse, kommer stundom till
de orimligaste resultat, såsom när han,
för att förklara den organiska naturens
skönhet, talar blott om det sexuela ur-
valet, om nyttan för bin och foglar, att
blommor och frukter ha lysande färger —
en omständighet, som, ifall den vore sann,
väl ovikorligen skulle vara af teologisk
betydelse. Alldeles detsamma kan sägas
om den för humlornas räkning bestämda,
höget märkvärdiga konstruktionen af or-
chideen Corynetes, som Darwin skildrar.
Och då vi besinna hörselorganens och syn-
organens samt åtskilliga andra organers
beundransvärda inrättning hos bögre dägg-
djur och foglar, tillvarn af elektricitet
hos flera fiskarter, gifvet hos ormar, tör-
lor, insekter och många slags vextar samt
den utomordentliga och såsom det tyckes
fundamentala skillnaden i form och kon-
struktion mellan klasser, mellan familjer
och mellan släkten, så förekommer här-
stammningen från två å tre urformer föga
sannolik — ja, föreställningen derom blif-
ver nästan komisk för oss, huru böjda vi
än äro att antaga, det arterna både i
vidhets- och kulturtilståndet kunna un-
dergå högst förvännande förändringar. Å
andra sidan erkänna vi, att detta den be-
nödd naturforskarens arbete är utom-
ordentligt rikt på synnerligt intressanta
iakttagelser på både det botaniska och
zoologiska området, och att derför äfven
mången, som, efter att ha läst det, be-
tviflar riktigheten af förf. teorin, skall
erkänna, att hans kunskapsmätt blifvit
betydligt ökad genom studiet af detsam-
ma.

A.

(Insändt)

Än ett bidrag till Darwinismens historia.
(Utdrag ur Sveriges sköna litteratur af P. Wiselgren,
Ista D. 3:de uppl. pag. 73.)

— „Är då reaktion till frihetsutvecklingen
half- eller helvilda stadium det mål som sökes?
Nej, tydl. „religionslöshet“ kommer nära ett so-
ket för sent hit öfver till Sveriges ungdom, ehuru
den säkerligen ej blir utan inflytande på svens-
karnas, då det återberörs såsom utsländigt gods.
De som helne i gästgärderna äta frökänt mat,
som uppföras vara hemad från utlandet, än de
basta svenska rätter, följande ej heller, der det
gäller andligt spis, detta sjelfförfärd, ärfat från ti-
delbar, då det var skiljaren än i våra dagar.
Men den svenska skiljaren måste dock under
stigande kultur utvecklas och då torde det plat-
taste från frammande ej så lätt kunna undan-
trängas det svårmått, som våra fider trot under
ett Årtusen, då torde den lära. Angripen af denna
bibringade oss, att vi människor äro Guds gåfver,
ej just i en handväning undanskutna af „det
unga Sverige“, derför att en utländing nu lart,
att vi utvecklats ur apornas djurklass.“

En af veteranerna bland våra naturfor-
skare Elias Fries skref en gång om denna
älskingslösats (var utveckling ur apornas
djurklass) för åtskilliga naturforskningens
tironer:

„Den åsigen, att människan vore en i adelstid
upphöjd aporre, är, liksom många af vår tids
commenta, iniet något nytt, utan gammalt gods,
synnerligen af Lyle, som redan en gång blifvit
bedröjd. Den nyare extravaganta naturforsk-
ningens grundlär är, att ej vilja erkänna något
supranaturellt, men naturen sjelf måste väl tillräk-
nas supranaturellt ursprung. Synnerligen har
organiska naturens upphof gifvit anledning till de
mest vilda spekulationer, och vill man nu efter
Darwin låta alla arter, såväl af djur som växter,
uppkomma af ett par ur-specier. Men i stället för
ett under måste man då antaga flera. Märkvärdig
är det att de nu äro tyckas och spekulera, som
beslöt, dessa spekulationsens rymder, då deremot
de bättre framsägarna, t. ex. Decandolle, yrka, att
inga telluriska krafter förmå att frambringa
någon enda organism, utan att man derför måste
antaga en supranaturell impuls.“ — Vi tillägga,
sådana förringar äro ett ströff. 2 Thess. 2: 11.

Vi — redn af H.-T. — tillägga: „Och
dock rör hon sig.“

(Insändt)

Till redaktionen!

Då den för samhället vigtiga frågan om Renström-
ska fondens användande snart kommer att afgöras,
i det komiterade na framkommit med utlåtande, och
hvarje för samhällets utveckling intresserad lifligt
önskar, att denna betydliga medel skänka disponera-
sa samhällets till gagn, så derigång som det
så anhaller insänd, att under tacksamt erkännan-
de af den samvetesgranna och granliga pröfning
hrr komiterade egnet de afgifna motionerna, så
inlägga en beständ reservation mot Renström-
ska fondens anlände för ett af de framställda förslagen
hrr komiterade ansett sig böra förorda, nemligen
hr Philipssons förslag om inrättande af en bad-
och tvättinrättning. Måne icke en dylik anstalt
är af natur att den kan och bör blifva föremål
för den eskilda företagsamheten? Trenne af ri-
kets städer, Stockholm och Malmö, hafva uppfört
praktiska och tillsejliga badanstalter endast genom
ett företagsamhet, och efter hvad man kan
känna, bär de sig väl. Kunna ej dessa exempel
måna till efterföljd och låta de eskilda krafterna
i och för detta ändamål verka inom ett samhälle,
som har namn om sig, och ej utan skal, att i fö-
retagsamhetsbetsanda utmärka sig framför andra kom-
muner i vårt land? Redan ur principiella grun-
der är det förkastligt att för ändamål af indu-
striell beskaffenhet anlita en välgörenhetsfond, som
så väl behöfves för förest, som ej på eskilda väg
kunna komma till stånd, sådant insändron. Lär
lyrtas att ej ha eskilda mening, utan han har
bort dessamma uttryckas inom talrika kretsar,
der Renström ska fondens disposition i dessa da-
gar varit på tal, hvarföre han hoppas att herrar
statsfullmäktige måtte skänka en välvilig upp-
märksamhet åt en åsigt, som insändron, på goda
grunder, anser utgör ett uttryck af allmänna opi-
nionen inom samhället.

Redn vill blott upplysa den ände in-
sänd, att hvad komiterade tillstyrkt är en
kommunal badinrättning med billiga bad.
Vill man uppföra en dyrbarare badinrät-
ning, med mera utsökta bad, så bör detta
blifva ett eskildt företag.

Rörande Götiska förbundets skola i
Mölnad.

Redn har ej velat vigra plats för efter-
följande undertecknade framställning, ehuru